

ONOS VAŠČENKIENĖS IR IRMANTO ADOMAIČIO
„ŠOK“ SERIJOS VADOVĖLIO RANKRAŠČIO
„FIZIKA 8 KLASEI. ŠVIESA“
RECENZIJĄ

Autorių parengtas leidinys – naujas fizikos vadovėlis, skirtas ne pasyviai informacijos priėmimui, bet kryptingam, nuosekliam fizikos dalyko mokymui(si), kai įgyjami svarbūs bendrieji gebėjimai, reikalingi visose gyvenimo srityse.

Leidinyje beveik išlaikomas tradicinis vadovėlio formatas:

- Įvadas-anotacija;
- Tema;
- Klausimai, užduotys;
- Mokomės spręsti uždavinius;
- Pasitikrinkite pažangą;
- Priedai.

Vadovėlio struktūra tinkama tiek mokiniui mokytis, tiek mokytojui sėkmingai mokyti. Formatas padeda mokytis savarankiškai, pateikiama daug papildomos įdomios informacijos, iliustracijų; pateiktas fizikinių terminų kirčiavimas, svarbiausi teiginiai, sąvokos, formulės išskiriami žodžių ir formulių banke. Klausimai ir užduotys, pateikti po kiekvienos temos, skatina mokinius kritiškai mąstyti, sieti mokomąją medžiagą su turimomis žiniomis ir gebėjimais. Savarankiško darbo, pasitikrinimo užduotys sudaro galimybę gauti grįžtamąjį ryšį, įsivertinti.

Vadovėlio turinį sudaro šie skyriai:

- Judėjimas;
- Sąveikos dėsniai;
- Jėgų rūšys;
- Slėgis;
- Kūnai skysčiuose ir dujose;
- Mechaninis darbas ir energija;
- Svyravimai ir bangos;
- Projektas „Gimtinė pro rasos lašą“;
- Mokymosi žingsniai;
- Žodžių bankas;
- Formulų bankas.

Vadovėlio kalba aiški, logiška, dalykiška, sakiniai trumpi, paprasti. Visuose vadovėlio skyriuose gausu vaizdinės medžiagos. Vaizdžios, aiškios, tikslios iliustracijos pajvairina, papildo, patikslina turinį. Tekstinėje ir vaizdinėje medžiagoje netikslumų ir klaidų nėra.

Kiekvienas vadovėlio skyrius pradedamas trumpa anotacija, ko mokysitės, kaip mokysitės, kokių žinių ir gebėjimų prireiks mokantis, kur galėsite tai pritaikyti. Skyriaus medžiaga suskirstyta temomis, o tema pradedama – *Netrukus*. Tai tarsi nuoroda į pamokos uždavinį, – ką sužinosite ir išmoksitės. Kiekviena tema užbaigiama klausimais ir užduotimis, pateikiamas tos temos žodžių ir formulų bankas. Yra skyrelis *Mokomės savarankiškai spręsti uždavinius ir Pasitikrinkite*.

Vadovėlyje pateiktas turinys susietas su naujausiais fizikos mokslo pasiekimais, jų taikymu praktikoje, įvesti įdomūs istoriniai intarpai, aiškinama fizikinių terminų kilmė, pateikiamos nuorodos į interneto puslapį <http://gamta7-8.mkp.emokykla.lt>, kuriame pateikiama įdomi medžiaga, demonstracijos, užduočių lapai.

Skyriuose *Judėjimas* ir *Sąveikos dėsniai* supažindinama su pagrindinėmis mechanikos ir dinamikos sąvokomis, pateikiamas praktinis Niutono dėsnų taikymas.

Skyrius *Jėgų rūšys* pradedamas nuo pagrindinės kūnus veikiančios jėgos – sunkio jėgos. Sunkio jėgos nagrinėjimas patiprinamas tema apie masės centrą. Jėgų rūšys apibendrinamos tiriamuoju darbu ir praktiniu įvairių jėgų taikymo nagrinėjimu. Į šį skyrių įkeltos temos apie jėgos momentą ir kūnų pusiausvyras. Taigi šiame vadovėlyje nebelieka skyriaus *Kūnų pusiausvyra*, ir tai patiprina jėgų nagrinėjimą.

Ketvirtajame skyriuje *Slėgis* apie slėgį kalbama pasitelkiant pavyzdžius, aprašant įvairius slėgio poveikio atvejus, supažindinama su slėgio samprata. Slėgis kietuosiuose kūnuose, skysčiuose, dujose ir atmosferos slėgis nagrinėjami viename skyriuje.

Skyrius *Darbas, galia, energija* nagrinėjami siejant su paprastaisiais mechanizmais, darbo atlikimo palengvinimu. Paprastųjų mechanizmų reikšmė atskleidžiama per darbo sąvoką. Tema įtvirtinama tiriamuoju darbu. Sąvoka *energija* įvedama per pavyzdžius, iliustruojančius energijos prigimtį.

Skyrius *Svyravimai ir bangos* pradedamas atsakymu į klausimą, kodėl kūnai svyruoja, ir juo remiantis aiškinamasi svyravimų parametrai, bangavimas. Tema apie garsą nagrinėjama nuo atsakymo į mokiniams aktualius klausimus.

Temoje *Mokomės spręsti uždavinius* detalai pateikiami uždavinių sprendimo pavyzdžiai. Remiantis sprendimo pavyzdžiais, galima sėkmingai atlikti savarankiškam darbui skirtas užduotis. Savarankiško darbo užduotys pateikiamos potemėje *Pasitikrinkite*. Užduotimis ugdomos ne tik dalykinės kompetencijos, bet nagrinėjant įvairias gyvenimiškas situacijas ugdomos ir bendrosios kompetencijos.

Vadovėlyje pateikiama ne tik dalykinė, bet ir tarpdalykinė medžiaga. Atsisakyta laboratorinių darbų, bet pateikti 16 tiriamųjų-kūrybinių darbų aprašų (<http://gamta7-8.mkp.emokykla.lt>) ar jų atlikimo nuorodos, o tai skatina ir padeda mokiniams integruoti fizikos, chemijos, biologijos žinias. Kiekvienas tiriamasis darbas gali būti diferencijuojamas, įvedami papildomi darbo elementai arba pagal kiekvieno mokinio galimybes ir turimas priemones realizuojama tiriamojo darbo mintis. Tiriamieji darbai užbaigiami projektu „Gimtinė pro rasos lašą“, kuriame pasiūloma fizikos žinias pritaikyti praktikoje – žygyje.

Vadovėlio pabaigoje supažindinama su stendinių pranešimų, kompetencijų aplankų kūrimo metodika. Kiekvienoje temoje naudotas žodžių ir formulių bankas sujungiamas ir perkeliamas į vadovėlio galą.

Onos Vaščenkienės ir Irmanto Adomaičio „Šok“ serijos vadovėlio rankraštis „Fizika 8 klasei. Šviesa“ atitinka pagrindinius reikalavimus, nurodytus Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte:

Kopija tikra



- pateikiama medžiaga skirta konkrečiau ugdymo turinio koncentro ar klasės, ugdymo srities, integruoto kurso, dalyko bendrojoje programoje, dalyko modulyje apibrėžtiems mokinių pasiekimams ugdyti;
- metodinė struktūra padeda mokytis;
- vadovėlio medžiaga pritaikyta įgyti žinias ir gebėjimus, sukurtos priemonės – įsivertinti pažangą ir pasiekimus;
- atitinka pagrindines visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu.

Šis vadovėlis atitinka atnaujintų Bendrųjų programų reikalavimus. Tai labai gera priemonė fizikos pamokoms ir geras pagalbinkas mokytojui, pasirenkant jam parankų mokymo(si) būdą, kuriant tinkamą mokomąją aplinką, naudojant IKT tiriamiesiems darbams, vykdant projektus, kuriems idėjų pateikta vadovėlyje.

Recenzavo Akmenės savivaldybės Akmenės gimnazijos

Fizikos mokytojas ekspertas

Narimantas Žalys

2012-05-14

Kopija tikra

Administracijos sekretorė



Akmenė
2012-05-14